KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 30. november 1989

om de støtteforanstaltninger for den belgiske indlandsflåde, er er indeholdt i »Tilpasningsplanen for den belgiske indlandsskibsfartsflåde«

(Kun den franske og den nederlandske udgave er autentisk)

(89/620/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 93, stk. 2, første afsnit,

efter — i overensstemmelse med bestemmelserne i den nævnte artikel — at have givet de berørte parter en frist til at fremsætte deres bemærkninger,

og

ud fra følgende betragtninger:

I

Den belgiske regering har til hensigt i perioden 1987 til 1991 at indføre en støtteordning for sin indlandsflåde som angivet i »Tilpasningsplanen for den belgiske indlandsskibsfartsflåde«.

I henhold til ovennævnte ordning skal der indføres statsstøtte i form af rentegodtgørelse for lån til nybygninger, køb af brugte fartøjer og modernisering af fartøjer; der indføres ligeledes ophugningspræmier for fartøjer, sociale fordele i forbindelse med førtidspensionering eller erhvervsophør samt visse andre fordele af skattemæssig art. Det samlede budget anslås til 775 mio bfr., hvori beløbet til finansiering af de sociale foranstaltninger ikke er medregnet.

Efter at have fået meddelelse om denne ordning har Kommissionen i henhold til EØF-Traktatens artikel 92 gennemgået omtalte ordning, og resultatet heraf er, at den er af den opfattelse, at de pågældende støtteordninger, som hovedsagelig har til formål at forny og modernisere den belgiske inlandsskibsfartsflåde, uden at der fra modtagerens side fordres en omstrukturering af den pågældende sektor som modydelse, udgør en form for støtte, der vil kunne påvirke samhandelen og fordreje konkurrencen i et omfang, der er i modstrid med Fællesskabets interesse, hvorfor denne støtteordning ikke synes at opfylde de betingelser, der i henhold til EØF-Traktatens artikel 92, stk. 3, skal være opfyldt, for at den pågældende støtteordning kan være omfattet af en af de i denne artikel omhandlede undtagelsesbestemmelser. Kommissionen besluttede derfor at indlede den i EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, første afsnit, omhandlede procedure og gav således ved skrivelse af 15. marts 1988, SG(88)D 03370, den belgiske regering en frist til at fremsætte sine bemærkninger; de øvrige medlemsstater blev informeret herom den 25. april 1988 og de berørte tredjeparter den 29. april 1988.

II

Ved skrivelse P11/91/553/12.688 af 29. september 1988 fra Belgiens faste repræsentation fremsatte den belgiske regering sine bemærkninger i henhold til den i EØF-Traktatens artikel 93, stk. 2, omhandlede procedure.

Ifølge de belgiske myndigheder har tilpasningsplanen for flåden kun til formål at bremse dennes tilbagegang, således at det bliver muligt for den belgiske inlandsflåde at forbedre sin konkurrencemæssige stilling i forhold til de øvrige fællesskabsflåder. Denne intervention er nødvendig for at sikre denne sektors overlevelse; såvel den kvantitative som kvalitative tilbagegang for den belgiske flåde, der er blevet yderligere forværret siden det tidspunkt, hvor planen blev forelagt for Kommissionen, er et yderligere bevis herpå.

Den belgiske regering meddelte ligeledes Kommissionen, at den afstod fra at yde støtte til nybygninger, og at den ville anvende de midler, der var afsat hertil, til at udbygge de øvrige støtteprogrammer, der er omhandlet i planen. De øvrige elementer i planen forblev uændrede.

I henhold til proceduren har visse medlemsstater samt en erhvervsorganisation fremsat deres bemærkninger til Kommissionen, der har videregivet disse til den belgiske regering.

III

Formålet med »Tilpasningsplanen for den belgiske indlandsskibsfartsflåde« er i henhold til de belgiske myndigheders redegørelse at øge flådens konkurrenceevne over for flåder fra andre lande, der opererer på de samme transportmarkeder. Forbedringen af den belgiske flådes stilling i forhold til konkurrenternes skal finde sted gennem en modernisering af de eksisterende fartøjer. Denne modernisering skal udvirke, at produktiviteten af denne flådes flodmateriel øges, hvilket vil føre til større kapacitet.

Det skal i denne forbindelse konstateres, at indlandsskibsfartsmarkedet lider af en kraftig strukturel uligevægt mellem transportudbud og transportefterspørgsel, hvilket hovedsagelig skyldes en tonnageoverkapacitet, hvis omfang anslås til 20 % af dødvægten af medlemsstaternes flåder. Herudover viser udviklingen på markedet, at den eksisterende uligevægt på trods af de foranstaltninger, der er truffet på nationalt plan af de pågældende medlemsstater, ikke forbedres. Endvidere er det et faktum, at den eksisterende overkapacitet medfører en forværring af den økonomiske situation for de virksomheder, der udøver godstransport af sejlbare vandveje.

Støtten til modernisering bør endvidere bedømmes i lyset af den ordning, der er indført ved Rådets forordning (EØF) nr. 1101/89 af 27. april 1989 om strukturel sanering inden for indlandsskibsfarten [1]. Formålet med denne forordning er at reducere den strukturelle tonnageoverkapacitet gennem koordinerede ophugningsforanstaltninger i Belgien, Tyskland, Frankrig og Nederlandene, og endvidere indeholder forordningen bestemmelser, som har til formål at undgå en forværring af den eksisterende overkapacitet og fremkomst af ny overkapacitet. Med hensyn til sidstnævnte forhold er moderniseringsforanstaltninger, såfremt de medfører en kapacitetsforøgelse, i henhold til forordningen ikke forenelige med fællesskabsbestemmelserne. I medfør af disse har kapacitetsforøgelse siden den 28. april 1989 medført en forpligtelse for transportvirksomheden til at ophugge en tilsvarende tonnage eller som modydelse at indbetale et særligt bidrag til en af de nationale ophugningsfonde.

Hvad angår belgiske transportvirksomheders køb af brugte fartøjer, hvortil der ydes støtte i form af rentetilskud, skaber denne støtte konkurrenceforvridning til skade for transportvirksomhederne i andre medlemsstater, eftersom disse opererer på de samme transportmarkeder som de belgiske skibsførere.

På grundlag af de forudgående overvejelser må det konkluderes, at den pågældende støtte vil kunne påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencevilkårene som omhandlet i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1, idet den belgiske flådes stilling forbedres i forhold til de øvrige berørte flåders.

IV

I den plan, som de belgiske myndigheder har fremlagt, slås der til lyd for gennemførelse af ophugningsforanstaltninger for indlandsskibsfartsfartøjer, hvilket i princippet skulle bevirke en reduktion af den eksisterende overkapacitet. Imidlertid foreligger der ingen garanti for, at denne reduktion vil finde sted, eftersom planen ikke indeholder bestemmelser, som har til formål at hindre, at virkningen af ophugningen ophæves af en kapacitetsforøgelse.

De i forordning (EØF) nr. 1101/89 omhandlede ophugningsforanstaltninger omfatter tiltag, der adskiller sig fra de ophugningsforanstaltninger, som den belgiske regering har planlagt. Førstnævnte foranstaltninger skal træde i kraft den 1. januar 1990, og i henhold til forordning (EØF) nr. 1101/89 skal finansieringen heraf udredes af indlandsskibsfartstransportvirksomhederne selv. På denne baggrund vil finansiering af ophugning gennem statsstøtte efter den 1. januar ikke være forenelig med bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1101/89.

V

I EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1, fastslås det principielt, at statsstøtte af den beskrevne art er uforenelig med fællesmarkedet. De undtagelser fra dette princip, som er omhandlet i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 2, gælder ikke i det foreliggende tilfælde på grund af den påtænkte støttes art og formål.

I henhold til bestemmelserne i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 3, skal den støtte, der kan betragtes som forenelig med fællesmarkedet, vurderes i en fællesskabssammenhæng og ikke ses ud fra en enkelt medlemsstats synspunkt. For at bevare fællesmarkedets hensigtsmæssige funktion og tage hensyn til de i EØF-Traktatens artikel 3, litra f), omhandlede principper må de undtagelser fra det i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 1, omhandlede princip, der er anført i stk. 3 i samme artikel, fortolkes restriktivt, når man undersøger enhver form for støtteordning eller enhver individuel støtteforanstaltning.

Undtagelserne kan således kun tillades, såfremt Kommissionen konstaterer, at markedskræfternes frie spil uden støtteordninger ikke i sig selv er tilstrækkeligt til at formå eventuelle støttemodtagere til at gøre en indsats for at nå et af de ønskede mål.

At tillade sådanne undtagelser i tilfælde, der ikke bidrager til at nå et sådant mål, eller uden at støtten er nødvendig herfor, ville være det samme som uberettiget at give fordele til industrier og virksomheder i visse medlemsstater, hvis økonomiske stilling ville blive styrket kunstigt og påvirke samhandelsvilkårene mellem medlemsstaterne og fordreje konkurrencevilkårene, uden at dette kunne begrundes med henvisning til den fælles interesse, som er anført i artikel 92, stk. 3.

Den belgiske regering har ikke været i stand til at fremlægge nogen begrundelse for at kategorisere den pågældende støtte under en af de undtagelseskategorier, der er omhandlet i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 3, ej heller har Kommissionen været i stand til at påvise en sådan.

Hvad angår de i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 3, litra b), omhandlede undtagelser er det åbenbart, at den pågældende støtte ikke skal anvendes til at støtte et projekt af fælleseuropæisk interesse eller afhjælpe en alvorlig forstyrrelse i den belgiske økonomi.

Den belgiske regering har i øvrigt ikke påberåbt sig motiver af denne art for at begrunde den pågældende støtte.

Hvad angår den i artikel 92, stk. 3, litra c), omhandlede undtagelse er den af den belgiske regering planlagte støtte ikke af en sådan art, at den vil kunne fremme udviklingen af visse økonomiske regioner som anført i denne bestemmelse.

Med hensyn til den i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), omhandlede undtagelse vedrørende støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene skal det endelig nævnes, at den pågældende støtte, selv om den fremmer den belgiske flådes udvikling, ikke fremmer udbygningen af indlandsskibsfarten på fællesskabsplan,

[1] EFT nr. L 116 af 28. 4. 1989, s. 25.

idet den strider mod den fælles interesse vedrørende samhandelen i Fællesskabet på grund af den for øjeblikket eksisterende overkapacitet inden for denne sektor.

For at kunne være dækket af denne undtagelse skulle tilpasningen af den belgiske flåde til indlandsskibsfartsmarkedets krav have været gennemført udelukkende i kraft af foranstaltninger, som sikrede, at omstruktureringen inden for sektoren fandt sted samtidig med en reduktion af den eksisterende overkapacitet. Der findes ingen garantier af denne art i den foreliggende plan.

Endvidere skal det tilføjes, at der i forordning (EØF) nr. 1101/89 om strukturel sanering inden for indlandsskibsfarten slås til lyd for anvendelse af en fællesskabsmetode til løsning af den eksisterende tonnageoverkapacitet på europæisk plan, og at den belgiske plan ikke er i overensstemmelse med forordningens bestemmelser, bl. a. hvad angår finansieringen af ophugningsforanstaltningen.

VI

Den af de belgiske myndigheder forelagte plan indeholder ligeledes bestemmelser om erhvervsophørsstøtte til skibsførere, som er fyldt 55 år, og som hverken direkte eller indirekte udøver erhvervet. Denne støtte kan udbetales indtil pensionsalderen i form af en månedlig ydelse, som højst kan andrage 30 000 bfr. pr. måned, idet et eventuelt førtidspensionsbeløb modregnes. Denne sociale foranstaltning kan godkendes isoleret på grundlag af den i EØF-Traktatens artikel 92, stk. 3, litra c), omhandlede undtagelse. Man kan således hævde, at den omstændighed, at en række skibsførere ophører med at udøve erhvervsaktivitet og således ikke længere deltager i konkurrencen inden for erhvervet, vil bidrage til en generel forbedring af situationen inden for sektoren såvel på nationalt som på EF-plan.

Den pågældende støtte ændrer således ikke samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse. Endvidere indgår de sociale foranstaltninger, som den belgiske regering påtænker at gennemføre, i den række foranstaltninger, som medlemsstaterne i medfør af forordning (EØF) nr. 1101/89 kan træffe for at gøre det lettere for udøvere af transport ad sejlbare vandveje, der forlader dette erhverv, at opnå førtidspension eller blive omskolet til en anden erhvervsaktivitet.

Som konklusion skal det anføres, at den støtte til fordel for skibsførere, der er omhandlet i »Tilpasningsplanen for den belgiske indlandsskibsfartsflåde«, bortset fra støtten til erhvervsophør, er uforenelig med fællesmarkedet og derfor ikke kan træde i kraft —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Kongeriget Belgien undlader at iværksætte »Tilpasningsplanen for den belgiske indlandsskibsfartsflåde«, idet denne plan er uforenelig med fællesmarkedet i henhold til EØF-Traktatens artikel 92.

Artikel 2

Den i den pågældende plan omhandlede støtte til erhvervsophør for visse kategorier af skibsførere kan imidlertid anses som forenelig med fællesmarkedet. Denne støtte kan således træde i kraft isoleret.

Artikel 3

Senest to måneder efter vedtagelsen af denne beslutning underretter den belgiske regering Kommissionen om de foranstaltninger, den har truffet for at efterkomme denne beslutning.

Artikel 4

Denne beslutning er rettet til Kongeriget Belgien.

Udfærdiget i Bruxelles, den 30. november 1989.

På Kommissionens vegne

Karel VAN MIERT

Medlem af Kommissionen